

**ЮГОЗАПАДЕН УНИВЕРСИТЕТ „НЕОФИТ РИЛСКИ“
БЛАГОЕВГРАД**

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Мария Ралева, ръководител на катедрата по детско-юношеска психиатрия, Университетска клиника по психиатрия – Училище по Медицина, Университет „Св.Св. Кирил и Методий“, Скопие, член на научно жури в конкурс за заемане на академична длъжност „Професор“ по професионално направление 3.4. Социални дейности (Психосоциална работа с деца), област 3 Социални, стопански и пражни науки, обявен от Югозападен университет „Неофит Рилски“, ДВ, брой 52 от 02 юли 2019 г.

Единствен участник в конкурса е доц. д-р ВАСКА СТАНЧЕВА-ПОПКОСТАДИНОВА. Тя получава докторска степен през 1999 г., след защита на дисертация “Психо-социално функциониране на семейства с умствено изостанало дете”. От 2005 г. Васка Станчева-Попкостадинова заема академичната длъжност „доцент“ в Югозападен университет Неофит Рилски“, а от 2014 година е ръководител на катедра „Медико-социални науки“. Тя е разработила и преподава следните учебни курсове: Превенция на насилие, Психохигиена и психопрофилактика Промоция на психично здраве, Социално-педагогическа работа с лица, жертви на насилие, Психопатология, Фамилна комуникация и адаптация, Клиника на умствената изостаналост, Приложение на политиките за закрила на деца на Европейския съюз (докторска програма).

Този разнообразен и всеобхватен набор на преподавани дисциплини и изследвания я прави уникална за прилагане на подхода на общественото здраве и комбинирането му с мултидисциплинарни перспективи и междукултурни сравнения в областта на социалната психиатрия, психология, социална работа и специална педагогика. Кандидатът има и сериозен

ангажимент с обучение и ръководство на докторани (8). Била е рецензент в списанията Psychological thought (2013-2019), Journal of Intellectual Disability - Diagnosis and Treatment (2014) and Psihiatria Danubina. Васка Станчева-Попкостадинова е рецензент и на научни доклади от 14та и 15та Европейска конференция на ISPCAN.

Била е гост-редактор на специален брой „Насилие и пренебрегване на деца“ на списание „Практическа педиатрия“ (2014 г.) и гост-редактор с проф. Serenella Besio на специален брой „Играта при деца с увреждания-интердисциплинарни перспективи“ на списание Today's children – Tomorrow's parents“.

Васка Станчева-Попкостадинова е участвала в 12 проекта - 6 международни (на 5, от които е координатор за България) и 6 национални и университетски проекти. Кандидатът е представил за становище 1 монография, 10 публикации в реферирани и индексирани издания в световните научни бази данни, 27 статии и доклади, публикувани в нереферирани списания или колективни токове с научна редакция. Тринадесет от публикациите са самостоятелни, 25 са в съавторство, като в 5 от тях Станчева-Попкостадинова е първи автор. Двадесет и шест публикации са на английски език. Те са цитирани in 50 цитата - 26 в монографии и колективни токове с научно рецензиране, 24 в издания, реферирани и индексирани в световните научни бази данни.

Представената за становище научна продукция характеризира кандидата като оригинален изследовател и компетентен социален учен, с широк обхват от интереси и значим обем научна продукция. Тематичната ориентация на публикациите на Станчева-Попкостадинова показва отчетлива последователност и целенасоченост в изследователските търсения.

Съществува и връзка между научния и приложен характер на темите, които разработва, амбицията да отговори на съвременни проблеми в науката и социалната практика. Независимо от разнообразието им, публикациите могат да бъдат разпределени в няколко тематични области: психосоциални аспекти на увреждания при деца; превенция на насилие над деца и закрила на деца; обществено-здравен и психично-здравен подход в социалната работа.

Психосоциалните аспекти на уврежданията при деца в момента са водеща изследователска тема в работата на Станчева-Попкостадинова, представена в 24 от нейните трудове. Въпреки, че тази тема е иницирана рано, още в нейната научноизследователска работа, представена от докторската дисертация на тема „Психосоциално функциониране на семейства с деца с интелектуално увреждане“, тя постоянно се разработва и разширява върху целия спектър на качеството на живот на децата с увреждания и техните семейства, като разбиране и подпомагане на семейства с дете с интелектуално увреждане, анализиране на контекстуалните разновидности в подкрепата на семейства в Швеция, Сърбия и България. Играта при деца с увреждания има голяма роля в по-късните научни интереси на Станчева-Попкостадинова (представени в 6 публикации). Играта се разглежда като много специален и незаменим житейски контекст за насърчаване на истинското включване на децата с увреждания, тъй като предоставя възможности за взаимодействие с други хора, въз основа на забавление и взаимно приемане. Монографията “Play Development in Children with Disabilities” на Besio, S., Bulgarelli, D., & **Stancheva-Popkostadinova, V.** Редактори) (2017) заема централно място в конкретната област и е най-новата научна област на кандидата и тя дава своя принос чрез предлагане на експертни познания за характеристиката на

играта при деца деца с различни форми на увреждания. Основният принос се отнася до: (1) Систематизиране на значими резултати относно връзката между различните форми на увреждане и развитието на играта, (2) събиране и систематизиране на съществуващите компетенции и умения в областта на играта за деца с увреждания и разпространяване на най-добрите практики, произтичащи от съвместните усилия на изследователи, практикуващи и потребители в межкултурен контекст. Няколко публикации (3) отразяват интереса на Станчева-Попкостадинова към интердисциплинарната работа по иновативно внедряване на нови технологии, подпомагащи играта и игривите дейности на децата с увреждания, предпоставка за приложение на играта като образователен инструмент при деца със специални потребности, препроектиране на компютърни игри за деца с ограничени физически умения, инструмент за интервенция на умения, като начин за наслаждаване на свободното време, като начин за социализация и приобщаване сред връстниците и в обществото. В обобщение: монографията и други публикувани изследвания в областта на играта при деца с увреждания се отличават с теоретични, емпирични и методически приноси.

Превенцията на насилието над деца и закрилата на деца е също широко представена област от изследванията на Станчева-Попкостадинова, отразени в 6 нейни публикации, с три основни изследователски фокуса: анализ на политики и практики за превенция на насилието над деца; дефиниране на дейности за закрила на детето; проучване на възможностите на системата за наблюдение на насилие над деца и пренебрегване чрез минимален набор от данни. От особено значение е изследването за обхвата на насилието и пренебрегването на деца в България, както и разпространението на неблагоприятни преживявания в детството сред студенти от български университети. Очаква се значението на резултатите да бъде отразено

съответно в националната стратегия и план за действие на дейностите по превенция на насилието над деца и дейностите за закрила на детето на национално и регионално ниво. Монографията „Превенция на насилие над деца-мултидисциплинарна перспектива“ е от първостепенно значение за придобиване на умения и знания по темата сред специалистите от помагащите професии. Самата кандидатка е всеотдаен защитник на по-добрата система за наблюдение на насилие и пренебрегване на деца, чрез минимален набор от данни (CAN-MDS), подготвяйки ръководството за политика и процедури.

Третата област на научни и практически интереси на Станчева-Попкостадинова, е свързана с **изграждане на интердисциплинарни мостове и връзки между социалната психиатрия, психология, социална работа и специална педагогика**, при използва обществено-здравният подход, мултидисциплинарните перспективи и крос-културните сравнения. Тези тенденции са представени в 6 публикации на български и английски език..

Посочените по-горе публикации доказват, че чрез своите изследвания доц. д-р Васка Станчева-Попкостадинова:

1) Създава и развива нови перспективи за социалната работа, прилага оригинални стратегии, подходи и методи на изследване;

2) Обогатява знанията в различни аспекти на изследваните проблеми;

3) Допринася за прилагане на научните постижения в областта на социалната психиатрия, социалната работа и специалната педагогика.

Важно е и да се посочи нейният много сериозен ангажимент към преподаването и наставничеството.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Единственият кандидат в конкурса за професор по професионално направление 3.4.Социални дейности (Психосоциална работа с деца) на Югозападен университет „Неофит Рилски“ **ВАСКА СТАНЧЕВА-ПОПКОСТАДИНОВА** е изследовател и лектор с открояващо се присъствие в горепосочената област. Чрез своите публикации тя се представя като компетентен и задълбочен професионалист, фокусиран върху изучаването на сериозни научни въпроси с приложно значение. Обемът на нейната научна продукция е достатъчен и със значителна научна стойност.

Като член на журито съм убедена, че Васка Станчева-Попкостадинова отговаря на условията за академична длъжност „професор” в Югозападен университет „Неофит Рилски” в професионално направление 3.4. Социални дейности (Психосоциална работа с деца) и аз подкрепям нейния избор.

Дата: 23.10.2019

Член на научното жури:

Проф. д-р Мария Ралева

SOUTH-WEST UNIVERSITY “NEOFIT RILSKI”, BLAGOEVGRAD

SHORT REVIEW

Prepared by Prof. Dr. Marija Raleva, Head of the Department of Child and Adolescent Psychiatry, University Clinic of Psychiatry – School of Medicine, Skopje University “Ss. Cyril and Methodius”, member of the scientific jury in a competition for occupying the academic position “Professor”, in the professional field 3.4. Social activities (Psychosocial work with children), area 3. Social, economic and legal sciences, announced by South-West University "Neofit Rilski" in the State Gazette, Issue 52 of July 02, 2019

Associate Professor Dr. VASKA STANCHEVA-POPKOSTADINOVA took part in the above competition. She received her doctoral degree in 1999, at the Department of Psychiatry, Medical University, Sofia, with a dissertation on “Psychosocial functioning of Families with Intellectually Disabled Child”. Vaska Stancheva Popkostadinova holds a position of Associate Professor at the South-West University "Neofit Rilski", Blagoevgrad since 2005, Faculty of Public Health and Sport, teaching, doing research work, counselling and delivering courses to undergraduate and graduate students, and from 2014 to the present she is a Head of Department of Medical Social Sciences, at the same Faculty. She has been teaching courses in Prevention of Violence, Mental Health Promotion and Prevention of Mental Disorders, Social pedagogical interventions for victims of violence, Psychopathology, Family Communication and Adaptation, Health Policies of EU, Clinics of Intellectual Disabilities, Neuropsychology, Implementation of EU policies for child protection in Bulgaria (Doctoral education, SWU, Blagoevgrad).

This diverse and comprehensive scope of teaching subjects and research makes her unique to implement public health approach and combine it with multidisciplinary perspectives and cross-cultural comparisons in the field of social psychiatry/mental health, psychology, special education and social work. The strong teaching commitment of the applicant is also emphasized with the guidance of graduates and PhD students (8 of them), peer-reviewer of the Journal of Psychological thought (2013-2014), Journal of Intellectual Disability - Diagnosis and Treatment (2014) and Psihiatria Danubina.

Vaska Stancheva Popkostadinova has also reviewed scientific papers for acceptance at the 14th and the 15th ISPCAN European Regional Conference on Abuse and Neglect, held in Bucharest, Romania and in den Hague, The Netherlands.

She was also a guest-editor of Practical Pediatrics, Issue on “Child abuse and neglect”, Sofia, 2014 (in Bulgarian) and guest-editor (with Prof. Serenella Besio), Today’s children – Tomorrow’s parents – Play and Children with Disabilities.

Stancheva-Popkostadinova has participated in 12 projects - 6 international (5 of which she is the head of for Bulgaria) and 6 national and university projects. The candidate submitted 1 monograph, 10 scientific publications, referenced and indexed in world-renowned scientific information databases, 27 articles and reports published in non-refereed scientific peer-reviewed journals or in edited collective volumes. Thirteen of publications are separate, 25 are co-authored, with 5 of them Stancheva-Popkostadinova being the first author. Twenty six of the publications are in English. They are reflected in 50 citations - 26 in monographs and collective volumes with scientific review, 22 in refereed and indexed scientific journals.

The scientific papers that are submitted for this review characterize the applicant primarily as an original researcher and competent social scientist, with a comprehensive scope of interests and a considerable volume of scientific production. The thematic orientation of Stancheva-Popkostadinova's publications shows a clear consistency and purposefulness in the research searches. There is also a link between the scientific and the applied nature of the topics being developed, the ambition to respond to current problems in science and social practice. Regardless of the variety of studies, the thematic works can be divided into several areas: 1. psychosocial aspects of disabilities in children; 2. prevention of violence against children and safeguarding children; and 3. public health and mental health approach in social work.

Psychosocial aspects of disabilities in children is currently a leading research topic in the work of Stancheva-Popkostadinova, presented in 24 of her works. Although this topic is initiated early in her research work, present from her doctoral thesis on “Psychosocial functioning of Families with Intellectually Disabled Child”, it has been constantly developed and scaled up on the whole range of quality of life of disabled children and their families, such as understanding and helping families with intellectually disabled (ID) child, training parents, collaboration between professionals and parents in the field of ID, and analyzing the contextual varieties in support for families of children with ID in Sweden, Serbia and Bulgaria. Play of children with disabilities has a major role in Stancheva-Popkostadinova’s latest scientific interest (presented in 6 publications). Play is regarded as an essential “true for all children, regardless of possible impairments: all children can in fact play, if environmental and personal factors are able to accommodate children with disabilities’ particular needs. And play is also a very special and irreplaceable life context to foster true inclusion for children with disabilities, since it provides opportunities to interacting with others, on the basis

of fun and reciprocal acceptance”. The monograph “Play Development in Children with Disabilities” prepared by Besio, S., Bulgarelli, D., & Stancheva-Popkostadinova, V. (Editors) (2017) is central to the specific field and latest scientific activity of the candidate and her contribution represents her expert knowledge of the characteristic of play of children with different forms of disabilities. It demonstrates her scientific qualities to the greatest extent possible. The main contribution of the work is: 1) Systematization of significant findings concerning the relationship between different forms of disability and play development, 2) collecting and systematizing the existing competences and skills in the field of play for children with disabilities and disseminating the best practices emerging from the joint effort of researchers, practitioners and users in a cross cultural context. Several publications (3) reflect Stancheva-Popkostadinova’s interest in interdisciplinary work on innovative implementation of new technologies supporting play and playful activities of disabled children, a prerequisite for the importance of play as an educational tool in children with special learning needs, redesign of computer games for children with limited physical skills intervention tool, as a way of enjoying leisure time, as a way of socialization and inclusion among peers and in society. In summary, the monograph work and other published studies in the field are distinguished by theoretical, empirical and methodological contributions.

Prevention of violence against children and safeguarding children is also widely represented among Stancheva-Popkostadinova’s further area of research, reflected in 6 of her publications, with three main research focuses:

1. Analyzing policies and practices for prevention of violence against children;
2. Defining activities for child protection; and
3. Exploring opportunities towards a Child Abuse and Neglect Surveillance System through Minimal Data Set. Of particular relevance is the research on the scope of the problem of Child Abuse and

Neglect in Bulgaria, as well as prevalence of Adverse childhood experiences among Bulgarian university students. The significance of the results is expected to be reflected accordingly in the national strategy and action plan of the activities for prevention of violence against children and activities for child protection on national and regional level. The manual “Prevention of child abuse-multidisciplinary perspective” is of a paramount significance in acquiring skills and knowledge of the subject among helping professions. The candidate herself is a committed advocate for a better CAN Surveillance System, which is applicable through Minimal Data Set (CAN-MDS), preparing the Policy and Procedures Manual.

The third area of Stancheva-Popkostadinova’s scientific interest, as well as practice is through her research and teaching activities to build interdisciplinary bridges and connections between social psychiatry/mental health, psychology, special education and social work using public health approach, multidisciplinary perspectives and cross-cultural comparisons. These tendencies are presented in eight publications and books published in English and in Bulgarian.

The above-mentioned publications prove that through her research Assoc. Prof. Dr. Vaska Stancheva-Popkostadinova: 1) Establishes and develops new perspectives on social work, applies original strategies, approaches and methods of research; 2) Enriches knowledge in various aspects of the problems studied; 3) Contributes to the application of scientific achievements in mental health, social psychiatry, special education and social practice. It is also worth pointing out her very serious teaching and mentoring commitment.

CONCLUSION:

The only candidate in the competition for professor in the specialty "Social activities (Psychosocial work with children)", at South-West University "Neofit

Rilski" VASKA STANCHEVA POP-KOSTADINOVA is a researcher and lecturer with a prominent presence in the above mentioned field. Through her publications, she introduces herself as a competent and in-depth professional, focused on the study of serious scientific issues of applied importance. The volume of her production is sufficient and of considerable scientific value.

As a member of the jury, I am convinced that Vaska Stancheva-Popkostadinova is eligible for the academic position of "professor" at South-West University "Neofit Rilski" in professional direction 3.4. Social activities (Psychosocial work with children), and I make a positive conclusion about her choice.

Date: 25.10.2019 Member of the Jury:

Prof. Dr. Marija Raleva